

Určeno organizačním složkám ČSV.

Vzdělávání včelařů začátečníků.

Problémem všech včelařů začátečníků je získání základních vědomostí a praktických dovedností s vedením včelstev v průběhu celého roku. Málokdo má to štěstí, aby mohl navštěvovat zkušeného včelaře, vše potřebné vidět a takříkajíc si to také osahat. Získávání vědomostí na internetu není to nejvhodnější, internet je souborem informací, které jsou minimálně z poloviny nepravdivé nebo zavádějící, začátečník nemá šanci se v tom orientovat. Protože začátečníků bez ohledu na věk je relativně velké množství a navíc každoročně další přibývají, je nutné jim věnovat potřebnou pozornost.

Včelařské organizace na svém území by se měly postarat o tyto začínající včelaře už jen z hlediska zdravotního stavu všech včelstev. Živelně a neodborně vedená včelstva na stanovištích, a to mohou být právě ve větší míře včelstva začátečníků, se stávají zdrojem infekce nejzávažnějších včelích nemocí a nákaz. Snahou včelařské organizace by mělo být zajistit začínajícím včelařům seznámení se se základy včelařství z pozice teoretické i praktické. Aby to mělo efekt, kurzů by mělo být několik na sebe tematicky navazujících. Názor, že po jednom až dvou kurzech začátečník získá potřebné vědomosti je zcela irelevantní.

Komise pro racionalizaci a osvětu sestavila přehled témat - osnovu přednášek spojených s praktickými kurzy ve dvou verzích. První je kratší na jednodenní až dvoudenní kurz, druhá obsáhlejší na několik pokračování. Přednášení je možné zajistit přes naše učitele včelařství. O kurz může ZO nebo Okresní organizace Českého svazu včelařů prostřednictvím CIS. Pravidla jsou daná Směrnicí č. 7/2016 o organizaci zabezpečení vzdělávací činnosti, jejich pořádání organizačními složkami ČSV a včelařskými kroužky mládeže. Osnova je pro přednášejícího jen vodítkem. Podrobnější vedení jednotlivých bodů osnovy je již záležitostí přednášejícího.

Přílohy: Osnova pro minimum znalostí pro začátečníky – osnova na jeden až dva kurzy

Osnova pro minimum znalostí pro začátečníky, obsáhlejší – osnova pro několik kurzů

Osnova pro minimum znalostí pro začátečníky – osnova na jeden až dva kurzy

1. Právní otázky

- povinnosti – registrace v ČMSCH Hradištko, registrační číslo chovatele a stanoviště
- výběr stanoviště - sousedé, podmínky vhodné pro včely, zavčelení oblasti
- bezpečnost práce se včelami
- první pomoc při alergických reakcích

2. Základy anatomie včely a složení včelstva

- úloha matky (dělnice, trubce) ve včelstvu – obydlí včelstva
- význam včel – pro přírodu, pro člověka

3. Včelařské pomůcky

- úl a jeho části, typy úlů, rámková míra, nástavky, varroadno, otázka utepení, krmítka
- pomůcky pro práce ve včelstvu (kuřák, rozpěrák, kukla – klobouk, rukavice, ...)
- pomůcky na získávání medu a vosku (medomet, tavidlo vosku, ...)

4. Včelí nemoci a léčení

- rozpoznání hlavních nemocí včel – mor včelího plodu, varroáza, zvápenatění včelího plodu, nosematóza
- léčebné prostředky a jejich použití
- škůdci včel – z přírody, člověk

5. Práce včelaře během včelařského roku

- podletí: odstraňování medníků, doplnění zásob rafinovaným cukrem na zimu, pozor na tekutá krmiva, léčení proti varroáze, úprava sediska včelstva, třídění plástů, ochrana souší před zavíječem voskovým, práce na včelnici s ohledem na nebezpečí vzniku loupeže
- zima: hodnocení uplynulé včelařské sezony, vzdělávání se, sbíjení rámků, zatavování mezistěn, dezinfekce
- jaro: jarní prohlídky, zhodnocení stavu včelstva, rozšiřování resp. zužování včelstva, přidávání mezistěn, nasazování medníků
- léto: chov matek, medobraní, sledování zdravotního stavu, monitoring roztoče V. d., rojení, vytváření oddělků a smetenců

6. Včelařská botanika

- signalizační rostliny včelařského roku
- včelí pastva – hlavní zdroje nektaru, pylu a medovice v okolí stanoviště, výsadba nektaro- a pyloárných rostlin

7. Český svaz včelařů

- jeho úkoly a poslání
- stanovy
- výhody členství - svépomocný fond, časopis Včelařství
- ČSV v regionu, ZO a úsekoví důvěrníci

Osnova pro minimum znalostí pro začátečníky, obsáhlejší – osnova pro několik kurzů

1. Právní otázky

- povinnosti – registrace v ČMSCH Hradištko, reg. číslo chovatele a stanoviště
- výběr stanoviště - sousedé, podmínky vhodné pro včely, zavčelení oblasti
- znalost základních právních dokumentů týkající se chovu včel (veterinární, plemenářský zákon, občanský zákoník, daňové zákony,...)
- práva chovatele – vlastnit včelstva, prodávat včelí produkty, být informován o nálezové situaci, sdružovat se ve včelařských spolcích, žádat o dotace
- povinnosti chovatele především dodržovat ustanovení veterinárního zákona a nařízení Státní veterinární správy
- bezpečnost práce se včelami
- první pomoc při alergických reakcích

2. Anatomie včely a skladba včelstva, obydlí včelstva

- včela v zoologickém systému, plemena, *Apis mellifera carnica*
- stavba těla včely, kasty, orgány včely a jejich funkce
- úloha matky (dělnice, trubce) ve včelstvu, obydlí včelstva
- chov matek
- význam včel – pro přírodu, pro člověka

3. Včelařské pomůcky

- úl a jeho části, typy úlů, rámková míra, nástavky, varroadno, otázka utepení, krmítka
- pomůcky pro práci ve včelstvu (kuřák, rozpěrák, kukla – klobouk, rukavice, ...)
- pomůcky na získávání medu a vosku (medomet, tavidlo vosku, ...)
- finanční nákladnost - pořizování náklady

4. Včelí nemoci a léčení

- rozpoznání hlavních nemocí včel – mor včelího plodu, varroáza, zvápenatění včelího plodu, nosematóza
- léčebné prostředky a jejich použití
- Státní veterinární správa - vyhlášky, nařízení a metodické pokyny, právo kontroly a sankce
- otravy včel po chemických postřicích – postup při vymáhání náhrady
- škůdci včel – z přírody, člověk

5. Práce včelaře během kalendářního (včelařského) roku

- souvislosti přírodních procesů a vývoje včelstva během roku
- podletí: odstraňování medníků, doplnění zásob rafinovaným cukrem na zimu, pozor na tekutá krmiva, léčení proti varroáze, úprava sediska včelstva, třídění plástů, ochrana souší před zavíječem voskovým, práce na včelnici s ohledem na nebezpečí vzniku loupeže
- zima: hodnocení uplynulé včelařské sezony, vzdělávání se, sbíjení rámků, zatahování mezistěn, dezinfekce
- jaro: jarní prohlídky, zhodnocení stavu včelstva, rozšiřování resp. zužování včelstva, přidávání mezistěn, nasazování medníků
- léto: chov matek, medobraní, sledování zdravotního stavu, monitoring roztoče V. d., rojení, vytváření oddělků a smetenců
- víkendové včelaření

6. Včelí produkty a jejich zpracování a využití

- získávání včelích produktů, jejich uskladnění a zpracování (perníky, svíčky aj.)
- norma pro med, druhy medu – kritéria, prodej ze dvora
- základy apiterapie – využití včelích produktů (medu, pylu, včelího jedu, mateří kašičky a vosku) pro lidské zdraví

7. Včelařská botanika

- fenologie
- signalizační rostliny
- zdroje včelí pastvy dříve a nyní
- včelí pastva – hlavní zdroje nektaru, pylu a medovice v okolí stanoviště, výsadba nektaro- a pylodárných rostlin
- producenti medovice, melecitóza
- kočování za snůškou

8. Historie včelařství

- obecně – od brtníků po nástavkové včelaření, včelaření v dadant systému, hledání a omyly, osobnosti světového a českého včelařství
- v regionu - místní včelařské osobnosti
- spolkový život
- včelařská literatura – publikace, časopisy, internet, DVD

9. Český svaz včelařů

- jeho úkoly a poslání
- stanovy
- výhody členství - svépomocný fond, časopis Včelařství
- ČSV v regionu, ZO a úsekoví důvěrníci